

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

21. De iure quod Patronus habet nominandi, offerendi & præsentandi
Clericum, vt in Ecclesiæ, vel beneficio instituat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

in *Clemen. vlt. de iure patronatus*. Finge tibi Titio tres filios successisse, Caium, Sempronium & Seium: quibus vita fundis, ex Caio vnus est nepos relictus, duo ex Sempronio, ex Seio quatuor, tunc in iure patronatus, quod Titio vnus instituit, succedunt duo filij Sempronij, non tanquam duo patroni, sed tanquam vnus tantum, & quatuor filij Seij similiter tanquam vnus: qui succedunt non vt suas personas parentum hereditatem adit, tamen si possessionem nactus non sit, ius tamen patronatus, quod est in hereditate constitutum, acquirit.

Decimo queritur, An ius patronatus legari ex testamento possit? Respondet Panormitanus in *c. Cum saculum. de iure patronatus*. Ioannem Andream fecerit, posse, quia ius patronatus donari inter viuos potest: ergo & testamento legari. Quæres, An si legetur laico, necessario requiritur Episcopi consensus? Respondeo, Feder. *conf. 3.* sensisse, posse legari sine Episcopi consensu: At communis est opinio, requiri Episcopi consensum, sicut etiam requiritur, cum laico donatur: non tamen, si Ecclesie legetur. Panorm. loco citato. Sed satine erit, inquires, si Episcopi consensus testamento antea facti succedat? Quidam in *c. Cum saculum, de iure patro.* senserunt, legatum sine consensu Episcopi factum, nullius esse momenti: at Panormitanus loco predicto satis esse affirmat, si Episcopus ex interuallo temporis, etiam post mortem testatoris consentiat, & hoc est verius causa, & fauore Ecclesie: sed antequam Episcopi consensus accesserit, ius patronatus consistit penes heredem; quia sola voluntate laici huiusmodi ius non potest ad alium transferri: & iura tantum permittunt, vt transferatur in filios & heredes, non autem in legatarios, vt ait Abbas.

Vadecimo queritur, An ius patronatus possit in alium locatione transferri? Respondeo, minime, quia iure & ratione locationis, conductor, rei dominium directum, vel vtile nequaquam acquirit: ac propterea ius patronatus in ipsum non transit.

Quoddecimo queritur, An possit patronatus in feudum dari, aut emphiteusim? Respondeo, posse vt habet communis Doctorum sententia in *c. Cum saculum, de iure patronatus* & *Glossa in c. vlt. de concess. prebende*: nequit tamen dari nisi cum vnuerfitate ipsa rei, in qua est patronatus constitutus. Nam sicut vna cum ea re vendi iure potest, sic etiam in feudum dari, vna cum vnuerfitate, cui inest, ea enim feudo data, datur quoque ius patronatus: sicut enim rei venditæ dominium directum in emptorem transit, sic vtile dominium in feudatarium: ergo patronatus ius, quod est quoddam rei commodum, in feudatarium transfertur.

Decimo tertio queritur, An patronatum vna cum re in qua est, creditori dare quis pignori queat? Quidam affirmant, alij negant, vt videre est apud *Glos. cap. vlt. de concess. preb.* Innoc. Hosti. & *Glossa* id fieri posse negant. Quoniam si id fieret, Ecclesia damno afficeretur, quia ex vna parte debitor iure suo vt non posset, nempe Clericum nominando, si hoc ius in creditorem transfereat, ei pignori datare, in qua est patronatus. Ex altera parte creditor quoque nominare non posset, cum pignore vt licite non possimus: nisi de hoc expressim conuenerimus. *l. Sed an vna, ff. de pignori. actio.* Item, eo ipso quo tali iure, & fructu pignoris creditor vteretur, debiti quantitas minui deberet, & fructus in sortem computandi essent. Nam licet creditor rem pignori acceptam locare queat, *l. Creditor ff. de pign. act.* fructus tamen in sortem computat. Nihil igitur mirum est, si ius patronatus in creditorem cum pignore non transeat, nam seruitus quandoq; inutilis est, *l. Et fundo, ff. de seruitu.* Hoc autem quod diximus, etiam locum habet, si Episcopi consensus accedat, neque enim propria ipsius auctoritate id fieri potest.

Decimo quarto queritur, An ius patronatus in fisco saecularem transeat, patroni bonis omnibus Ecclesie ob crimen eius publicatis, & fisco additis? Quidam affir-

mant, vt *gl. in c. filijs. 16. q. 7.* & *Ioan. Andr. Abb. Cardinal. in c. cum laici. de iure patronatus §. Ipse, vlt. nu. 65.* Quod probant, quia sicut vna cum vnuerfitate, donatione, legato, aut venditione, patronatus in donatarium, legatarium, aut emptorem transfertur, sic etiam patroni rebus in fisco transeuntibus, patronatus tranfite ipso iure creditur. Et idem inquirunt, iuris est, si ius patronatus in re aliqua certa institutum sit, & ea res ob heresim, vel crimen læsæ maiestatis, vel ob quoduis aliud delictum publicetur.

Alij vero negant, vt *Glossa sibi contraria in Clem. Pastoralis. de sent. & re iudic. & Archidiaconus in c. filijs. 16. q. 7. Antonius, & alij in c. Cum laici, de iure patronatus* hac ratione adducti, quod ius patronatus Ecclesie auctoritate obtinetur, rei spiritali coniungitur, Canonum institutione firmatur: ergo fisco saecularis, hoc est, Imperator, Rex, Princeps, vel Respublica illud auferre, & sibi sumere non potest. Quare, inquirunt, patroni bonis ob crimen ad fisco saecularem translatis, Ecclesia manet omni patronatus iure, & seruitute immunis, ac libera. Alij distinguunt: aut fisco est Ecclesie, aut laicorum Principum: si primum, ad eum transit patronatus: si secundum, Ecclesia sit patronatus iure libera, quoniam ad fisco non transit: horum opinio eadem esse videtur, quæ secunda: nam tota quæstio est, an transeat ad fisco civilem & saecularem. Probabilior autem videtur prima sententia, quia res cum suo onere, seruitute & actione ad possessorem iure transferuntur. Secunda autem sententia in hoc locum habet, quod Princeps saecularis directe, & per se nequit priuare patronum iure patronatus ob delictum: cum ius patro. habeat ab Ecclesia laicus. Sic Abbas in *cap. cum laici de iure patronatus*.

Decimo quinto queritur, An patronus possit censum, seu pensionem alienam exigere ratione patronatus? Respondet Panormitanus in *cap. Prætorum. 2. de iure patro.* nihil posse exigere præter id, quod Canones concedunt. Quo fit, vt si in ipsa fundatione, extructione, vel donatione Ecclesie aliquem censum, seu pensionem sibi patronus reseruet Episcopi consensu, eam exigere, & accipere queat, quoniam id quoque Canones concedunt, dummodo ab initio Episcopi consensus accesserit: velut si patronus ex fundo, vel prædio aliquos fructus sibi retineat, vel certos cercos, sibi quotannis soluendos. Si roges, An patronatus possit in aliquo alio iure consistere, præterquam in potestate Clericum nominandi? Respondeo, posse initio enim potest patronus cum Ecclesia, & Episcopo conuenire, ita vt se expressim abdicet iure nominandi, & tantum sibi retineat, vel certam aliquam pensionem pecuniariam, vel aliquos fructus, vel certos cereos in singulos annos sibi soluendos, vel deniq; primum, ac præcipuum in Ecclesia locum. Verumtamen nisi expressim nominandi iure cedat, id sibi reuerfale re ipsa videtur, & creditur.

CAP. XXI.

De iure quod Patronus habet nominandi, offerendi, & præsentandi Clericum, vt in Ecclesia, vel beneficio instituat.

Sciendum est, in patronatu tres interesse personas: patronum, cuius est Clericum nominare: & Clericum, qui nominatur, & offertur, ac præsentatur Episcopo: & Episcopum, qui Clericum à patrono nominatum, & oblatum instituit.

Primo queritur, An liceat patrono Clerico seipsum nominare, & præsentare? Respondeo, minime. *cap. Per nostras, de iure patronatus*. vbi dicitur: *Nullus se potest ad personatum alicuius Ecclesie præsentare, quantumcumque sit Clericus idoneus, & quibuscumque studijs, & meritis aduocatur*: sicut etiam is ad quem spectat collatio dignitatum, seipsum Præfatum creare non potest. *cap. vltim. de iustit.*

& ita

& ita similiter l. Prator. ff. de tutor. & curator. dat. Prætor ipse se tutorem dare non potest: sicut nec pedaneus iudex, nec compromissarius sua sententia fieri potest. Sic ibi.

Secundo quæritur, An pater filium alias idoneum nominare, & præsentare queat: Ratio dubitandi est, quoniam pater & filius pro eadem persona habentur in iure. 35. q. 3. Hac auctoritate. Et l. ult. C. de tempore. & alijs substitutis. Item quidpud filius acquirit, patri acquirit non sibi. Insistit. Per quas personas nobis, & l. Cum oportet, & l. ult. C. de bonis qua liberis: ergo pater nominando, & offerendo filium, videtur seipsum nominare, & offerre. Respondeo, cum Abb. c. Consultuit. de iure patrona. Goffredo, & Archidiacono ab eo citatis patrem & filium eandem personam censeri, non reipsa, sed iuris fictione: & ideo ubi ius eos pro eadem persona non habet, rei veritas potius, quam iuris fictio consideratur: potest igitur pater filium Clericum aliqui dignum nominare.

Tertio quæritur, An quando plures patroni sunt videlicet Clerici, aut vnus laicus, & alter Clericus, possint ex seipsis vnum nominare, & præsentare? Respondeo, cum Glossa, in c. consultuit. de iure patrona. communis consensu omnium approbata posse. sicut constat in l. ubi absunt. ff. De tutori. & curat. dat. esse constitutum, vt Decutiones cum possunt tutores dare, vnum ex se tutorem creare queant. Et idem fit in electorib. quib. liberum est vnum ex se deligere. c. Ne pro defectu, & c. Quia propter, de elect. c. Congregato, 16. q. ult. Immo generatim, quando plures certo aliquo munere, & officio funguntur, quib. data est facultas, vt alios ministros deligant, possunt ex seipsis vnum, vel duos creare. Sic Abb. in c. Consultuit citato: quod quidem locum habet, nisi iure aliquo scripto id facere prohibeantur.

Quarto quæritur, An patronus debeat dignum, & idoneum semper nominare, & præsentare? Respondeo, debere: alioqui si quando indignum nominet, & offerat, lethalem contrahit culpam, quod suo muneri, & officio non satisfacit, & ecclesie quam debebat fidem non seruat: immo magno eam incommo, & damno afficit, & episcopus debet indignum clericum a patrono nominatum, & oblatum excludere. Quæres, An patronus explorare debeat Clerici mores, ac vitam, vt videat sit ne dignus, & idoneus, sit ne talis, qualem nominare constituit: nam secundum iuris Regulam: Nemo creditur malus, nisi contrarium constet. Respondeo, si aliqui Clericus est patrono ignotus, debere patronum inuestigare mores eius, ac diligenter excutere, antequam nomen, vt eum sibi notum habeat. Regula iuris supra citata. Nemo creditur malus, nisi constet aliter: locum habet in morib. & probitate: non autem in conditionib. vel impedimentis extrinsecis, quæ scripto iure sanciantur: in Beneficiarijs enim multa Canonones requirunt præter vitam, & morum probitatem, videlicet litteraturam, ordines ecclesiasticos, legitimos natales, nomen bonum, & alia, quæ non omnes habent, & in Clerico peregrino litteras commendatitias episcopi.

Quinto quæritur, An patronus digniorem nominare, & præsentare iure cogatur? Respondeo, quando vnus tantum dignus, & idoneus inuenitur ex loco, ecclesia, familia, vel gente, ex qua nominari debet iuxta patronatus institutionem: eum nominandum esse, etiam si extra eum locum alius dignior videatur, eo quod iustæ sint illæ leges, & ipsius ecclesie auctoritate probatæ: ac proinde is qui extra dignior reperitur, cum ijs conditionib. careat, capax beneficij non est, & ideo nominari iure non potest.

Quæstio igitur in eo versatur An patronus digniorem debeat nominare, & præsentare ex duobus, qui ex loco, ecclesia, familia, vel gente occurrunt: vnus quidem magis dignus, alter vero minus? Hanc quæstionem tractauit Lambertinus lib. 2. de iure patronatus, par. 2. q. 10. ar. 3. vbi ait, communem esse Doctorum sententiam digniorem esse nominandum: cuius sententia Autores referunt Archidiaconum, Abbatem, Francum, Paulum, Rochum, quibus etiam annumeramus Nauarum, Couarrui-

am, Sorum & alios recentiores, etiam Theologos. Nam patronus est Ecclesie rem vtiliter gerere: quod non præstaret, si minus idoneum nominaret: is etenim minus fidelis, quam deberet, esset Ecclesie. Ipse tamen Lambertinus censet, fas esse patrono minus dignum, digniori præterito nominare: cuius sententia etiam Autores referunt, & iuniores quidam Theologi eam vt probabilem putant, quando ad beneficia simplicia, Clerici a patrono nominantur: secus vero quando beneficia cura animarum sunt prædita, vel dignitate, & personarum. Mihi tam prior sententia vera esse videtur: nam etiam Canonici, vt potest simpliciter Beneficiarij, sunt valde suæ ecclesie necessarij, ipsorum enim consilio, prudentia, industria, & diligentia, maxime ecclesia indiget: ergo qui digniores sunt præferri debent. Cæteri quoque Beneficiarij simplices, cum aptiores, & digniores eliguntur, ipsam ecclesiam quam accipiunt, plurimum iuuant. In Concilio Tridentino, sess. 24. capit. 18. de Reformat. statutum est, quem patroni debeant nominare ad beneficia, quibus cura animarum inest, vbi Synodus ipsa definit de patronis Ecclesiasticis aliter, ac laicis, De illis sic ait: Si vero iuris patronatus ecclesiasticus erit: ac institutio ad Episcopum, non alium pertineat: is quem patronus digniorem inter probatos ab examinatore iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, vt ab eo instituantur. Cum vero institutio ab alio, quam ab Episcopo erit facienda: tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentat, ad quem institutio spectat. Quod si iuris patronatus laicorum fuerit, debent, qui a patrono præsentatus erit, ab eodem deputari, vt supra examinari, & non nisi idoneus reperitus fuerit, admitti. Hactenus Concilium. Decernit etiam ibidem, vt qui ius patronatus habet intra decem dies, vel aliud tempus ab episcopo præscribendum, idoneos aliquos Clericos ad regendam ecclesiam eorum deputatis examinatore nominet. Porro Synodi decretum est de Parochialibus Ecclesijs Et sess. 7. cap. 13. de Reformat. generatim sic statuit: Præsentari, seu electi, vel nominari à quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nuncijs, ad quatuor Ecclesiasticæ beneficiæ, non instituantur, nec confirmantur, neque admittantur, etiam præterea cuiusvis privilegij seu consuetudinis, etiam immemorabili tempore præsertim, nisi fuerint prius à locorum Ordinarijs examinati & idonei reperi. Et nullus appellationis remedium seueri possit, quo minus examinem subire teneatur: præsentatis tamen, electis, seu nominatis ab Vniuersitatibus seu Collegijs generalium studiorum exceptis.

Sexto quæritur, An patronus possit absentem Clericum præsentare? Respondeo, posse, & sic vnus habet: nam Reges solent aliquos nominare, & Romano Pontifici offerre, vt creentur episcopi, qui tamen à Curia Romana, & etiam Regia absunt, & eos abentes Pontifex instituit Episcopos.

Septimo quæritur, An ius patronatus in Iudæum Paganumue cadere possit? Fingamus enim hic aliquem ex his ædem sacram fundasse, extituisse, dotasse, vel rem vniuersam emisse, in qua sit patronatus? Respondeo, minime: cum Glossa in cap. Frigentijs, cap. Quicumque, & cap. Piamen. 16. quæst. 7. & cap. nobis, de iure patrona. Nam in cap. Quicumque, dicitur: Quicumque fidelium: & ex ea. Piamen. 16. constat, pios, seu Christianos homines, si ecclesias fundauerint, vel dotauerint, ius patronatus acquirere. nam in eo c. & c. sequenti Frigentijs, dicitur, præcessionis aditum Christianis hominibus debere.

Octauo quæritur, An Hæreticus possit ius patronatus acquirere? Respondeo cum Abbate, & Ioanne Lignano in c. nobis, de iure patrona, minime: quia bonorum dominium Hæreticus sibi comparare non potest: Nam ob hæresim vniuersa eius bona sunt fisco addicta. c. cum seculum leges, de Hæret. in sexto. Vnde ius patronatus quod ante hæresim habebat, eodem iure ad fiscum pertinet ac propterea noui patronatus capax non est.

Nono quæritur, An ius patronatus licite in eum cadat, qui vinculo maioris excommunicationis adstringitur?

Respon-

Respondeo, cum Ioan. Andrea, & Abbate loco citato. Si ante excommunicationem ius patronatus habeat, non amittere, sed eius usu priuari. quare excommunicatione alligatus, ad ius patronatus denuo admitti non debet: si tamen admittatur, ius patronatus acquirit, sed vltimum iuris non habet. Ioannes Andr. & Abbas in cap. nobis. de iure patro.

Decimo quaeritur, An foemina ius patronatus acquirere possit? Respondeo, posse: Sic Abbas, & Ioan. And. in c. nobis citato: quia Canones constituunt, vt illud acquirat quicumque Ecclesiam fundauerit, extruxerit, vel dotauerit: at sub masculino genere in iure foeminarum continetur, licet non à contrario. l. si in scriptum sit, ff. de legat. 2. & l. si quis ita, ff. de testament. iura. & l. i. ff. de verbo signifi. & Glossae si quis. 17. quaest. 4.

Vndecimo quaeritur, Intra quod temporis spatium Clericum patronus nominare cogatur? Respondeo, si patronatus est laicorum, patronum intra quatuor menses nominare debere, ex cap. Quoniam, & cap. Cum propter, de iure patron. Si vero patronatus sit Ecclesiasticus, patrono praescriptum est ad nominandum sex mensium interval- lum, vt habetur in cap. Si laicus. §. Verum, de iure patrona. in sexto. Quare id quod dicitur in cap. Eam te, de iure patron. non aduersatur ei quod habetur in c. Quoniam, & cap. Cum propter, eod. tit. nam in cap. Eam te, sex menses patrono tribuuntur, videlicet Ecclesiastico; in c. Quoniam, & cap. Cum propter, quatuor dumtaxat, laico scilicet patrono: Sicut capita conciliauit Panormitanus ibidem. Quæres, à quo tempore quatuor, vel sex mensium spatium sit computandum; à tempore ne, quo vacatur Ecclesia, an potius à die, quo, de ea vacante, patronus factus est certior? Respondeo, à die, quo patrono confititur de Ecclesiae vacatione. Ex quo fit, vt longe verior sit Abbas, Federici, & Ioannis Andreae locis citatis sententia, astrictum, patrono igno- ranti, lapsum temporis non nocere; quam aliorum secus opinantium. Et pati quoque ratione patrono legitime impedito, quo minus nominet, lapsum temporis non obesse, nam nemo sine culpa priuatur iure, quod habet, vel possidet.

Duodecimo quaeritur, An quando lis, & contentio inter duos de iure patronatus orta, intra tempus lege praescriptum, videlicet, quatuor, aut sex mensium, nequaquam dirimitur, fas sit Episcopo, vel inferiori ordinario, ad quem institutio spectat, sine patrono nominante, ad Ecclesiam vacantem Clericum promouere? Respondeo, fas esse, vt patet ex cap. Quoniam, de iure patron. Quo fit, vt ius eligendi, quod electores habent, in hac parte à iure nominandi, quod patronus obtinet, plurimum differat. Nam si ob licem, tempus lege electoribus destinatum effluxerit, electores ipsi iure eligendi minime priuantur: priuatur tamen patronus iure nominandi post tempus praescriptum in lege transactum.

Decimotertio quaeritur, An patrono liceat in nominando, & praesentando mutare, & variare sententiam? Respondeo, distinguendum esse: aut patronus est laicus, aut Ecclesiasticus. Si primum, variare potest; si secundum, non item. cap. Cum autem, de iure patron. & ibi Doctores, laicus autem variare potest dupliciter: Primo, si indignum nominet; & propterea ab Episcopo, vel ab eo, ad quem institutio pertinet, excluditur. Altero modo, si dignum, & idoneum nominet. Potest autem idoneum nominare, antequam priorem nominatus Episcopus instituat, & intra quatuor mensium spatium. nam postquam Episcopus instituit nominatum, patronus alium nominare nequit. Abbas, & ceteri in c. Cum autem, de iure patron. Ius porro variandi, locum habet, non vt patronus priorem nominatum refutet, & reiciat, sed vt primo secundum etiam addat, & aggreget. Abbas, & alii in c. Cum autem citato: vt ex pluribus idoneis nominatis, & oblati, Episcopus digniorem, aut quem maluerit, instituat: vnde hic potius est Ecclesiae fauor, & commodum, quam patroni, quoniam interest Ecclesiae, vt plures aequè idonei, & apti nominentur, vt vnus ex illis instituat.

Si quaeras, An patronus laicus variare queat, quoties voluerit, antequam Episcopus instituat, ita vt non solum secundum, sed tertium, & quartum, & plures nominare possit? Calderinus consil. 26. de iure patron. censet solum secundum post primum nominari posse à patrono: quod quibusdam rationibus concludere conatur. In primis, quia in cap. Cum autem, & c. Quoniam autem, & cap. Pastoralis, de iure patron. vbi laico patrono ius variandi conceditur, solum dicitur, vt secundum nominare queat, vel alium. Deinde in Clem. Plures, de iure patron. habetur, plures posse à patrono nominari: duo dicuntur plures in iure. Acedit, quod in iure, & legibus infinitas deuitanda est. Postremo, quoniam in l. Boues, §. Hoc sermone ff. de verborum significatione dicitur: [Hoc sermone dum nuptia erit, primae nuptiae significantur:] & cum alicui datur facultas veniendi in oppidum, vel ingrediendi in cœnobium, vel ascendendi in Capitolium, vel prorogandi tempus, in primo actu finitur, vt docet Felinus cap. 2. de treuga & pace. Ceterum Decius cap. Quanto, de iudicis, oppositum tradit, nempe liberum esse patrono laico variare quoties voluerit. Hæc opinio mihi magis probatur: quoniam patronus cum tertium, & quartum nominat, à primis non recedit, sed eos addit & aggregat primis: & quo plures nominat, eo vtilius rem Ecclesiae gerit, vt ex pluribus vnus eligatur à Præsule, ad quem institutio pertinet. Et hæc sententia fuit Glossæ in Clem. Plures, de iure patrona. verb. Plures Abbates, & in c. Quanto, de iudic. Antonii & Cardinalis in c. Pastoralis, de iure patronatus.

Decimoquarto quaeritur, An in pupillum cadat ius patronatus? Respondeo, cadere. Ita sentiunt Archidiaconus cap. decernimus. 16. q. 2. Ioan. And. cum ex eo, de elect. in sexto. Federicus consil. 97. Abbas in c. 1. de iure patron. num. 5. est enim ille capax hereditatis, & legati: ergo in ipsum iure successionis & testamenti, & legatū ex testamento ius patronatus poterit transire. Ceterum, quamdiu infans est, hoc est, septennio minor, non ipse nominat, sed tutor nomine ipsius: maior vero septem annis, siue ante pubertatis annos, siue postea, non tutor, seu curator, sed ipse nominat, quia sicut potest sponsalia contrahere, sic & nominandi iure gaudere.

Quæres, An tunc necessaria sit tutoris, vel curatoris auctoritas? Respondeo, minime: quæ fuit Rochi sententia, in tract. de iure patro. in verbo. competens. q. 2. & ante eum, Ioannes Andrea, Antonii, & Ancharani, quos ille secutus est: ex quo fit, vt etiam si curator vel tutor nominet digniorem, & minus dignum pupillum: nominatus à pupillo praefertur debeat, quia est penes ipsum ius patronatus. Sic Ioan. Andr. & Panormitanus locis supra citatis.

Decimoquinto quaeritur, An spurius, & quiuis alius, qui nō sit legitime natus, sit iuris patronatus capax? Duas inuenio sententias. Vnam negantem; ob id quod in ipsum cadere nequeunt iura spiritualia, sicut nec beneficia, nec Ecclesiasticæ pensiones. Deinde, quia ab officiis publicis, & honoribus excluditur: at ius patronatus est munus honorificum. Altera opinio affirmat: estque Baldi, Antonii, & Geminiani, quos refert, & sequitur Rochus in tractatu de iure patron. in verbo competens, quaest. 2. qui inde probant, quod Canones, & iura in cap. Piamenti, cap. Quicumque, & cap. Filius. 16. quaest. 7. generatim constituunt, vt quicumque Christianus fundauerit, extruxerit, vel dotauerit Ecclesiam, ius patronatus acquirat, nec vllum ius scriptum inuenitur, quod spurios ab eo munere repellat. Deinde, quia ius patronatus cum rerum vniuersitate transfertur, vt ante iam diximus: at spurius capax est hereditatis, vel legati ex testamento alicuius extranei: ergo potest cum hereditate, vel re sibi legata, patronatum obtinere.

Postremo potest spurius emere rem in qua est patronatus. Vnde huius opinionis auctores docent, multis modis posse ius patronatus ad spurium deuenire. Primo, cum Imperatoris, Regis vel Principis auctoritate, legitimis aequalibus restituitur, ad hoc vt possit in hereditate succedere: tunc enim eo ipso quod factus est capax hereditatis,

compos quoque censetur patronatus, qui ad heredem cum hereditatis vniuersitate transmittitur. Secundo modo, cum spurius ab extraneo hæres instituitur, in cuius hereditate sit patronatus. Tertio, si spurio donetur, & legetur, vel vendatur vniuersitas rei, in qua est patronatus. Quarto, si ipse spurius ex suis bonis fundet, extruat, vel dotet Ecclesiam: & hæc est opinio valde probabilis.

Decimosexto quæritur, An ius patronatus transeat in maritum, cum vniuersitate dotis: velut, si marito in dorem detur villa, vel castrum, in quo vxor patronatum habet? Ratio dubitandi est, quia dotis fructus, & commodum ad maritum pertinet, *cap. Per vestras, de donatio. inter virum. & vxorem, cap. Salubriter. de vsur.* Sed nominare, est quidam fructus, & emolumentum patronatus. Præterea ius patronatus transit cum vniuersitate rei: sed maritus sit dominus rei dotalis constante matrimonio. *l. Dote ancillam, C. de rei viciat.* Ergo cum villa, vel castrum datur in dorem marito, transit ius patronatus in eum. His argumentis quidam conuicti, affirmant, ratione dotis, ius nominandi ad maritum pertinere. At Ioan. Andreas, Panormitanus, & alii verius, mea quidem sententia, oppositum censent, penes vxorem manere ius patronatus: ac proinde si vxor nomen Clericum, institui debere nominatum ab ea: nam penes ipsam manet dotis dominium. Nec impedit, quod rei dotalis fructus, & vtilitas ad maritum spectet, eo quod dotis commoda & ius marito concessit, ad onera matrimonii sustinenda: sed ex iure patronatus, quod in nominando consistit, nullus fructus æstimabilis pecunia percipitur, sed quidam honor: ergo nihil mirum est, si huiusmodi fructus ad maritum cum dote non transeat, quia ad onera matrimonii sustinenda est inutilis. *l. Et fundo, ff. de seruitutibus.*

Decimosextimo quæritur, An qui solum possessionem patronatus bona fide habet, ius habeat nominandi, & præsentandi? Respondeo, eum habere, id enim constat *ex cap. Consultationibus, de iure patron.* vbi sic legitur: Si alius quis Clericus ab ordinario iudice in Ecclesia fuerit institutus ad præsentationem illius, qui eiusdem Ecclesia credebatur esse patronus, & postea ius patronatus alius euerit in iudicio, non debet ab ipsa propter hoc remoueri, si tempore præsentationis sue, illo qui eum præsentauit, ius patronatus Ecclesia possidebat. Et paulo inferius: Si vero non possidebat, sed tantum credebatur esse patronus, cum non esset, poterit ab eadem Ecclesia remoueri. Hæc ibi: Ratio huius legis est, quia nominare, est quidam fructus, & commodum iuris patronatus: quare quemadmodum fructus aliarum rerum ad possessorem bonæ fidei, & non ad dominum pertinent, *Instit. de rerum diuisio. §. Si quis à non domino, & cap. Graui, de restitut. spoliat.* sic etiam hic fructus iuris patronatus ad possessorem bonæ fidei spectat, non ad dominum. Ac quemadmodum possessor bonæ fidei consumptos fructus restituere iure non cogitur, ut est communis sententia Doctorum *in c. Graui, de restitut. spoliato.* ita nominatus ab eo, qui patronatum bona fide possidet, & institutus est in Ecclesia, reuocari non debet, quia est veluti fructus à possessore bonæ fidei cõsumptus. Obiciat aliquis id, quod habetur in *l. fructus, ff. de vsur.* Possessor non facit fructus rei naturales suos. Respondeo, cum Innocentio, & Abbate in consultationibus, de iure patronatus, *in c. ex literis, eod. tit.* nominationem non esse fructum naturalem, sed potius industriæ patroni, cuius est nominare Clericum non solum dignum, & idoneum, sed etiam digniorem & aptiorem, & intra tempus lege præscriptum: & tamen esset fructus naturalis, quia tamen est bona fide consumptus, nec inde possessor est locupletior effectus, nihil restituere deberet. Et quod dicitur in *l. fructus, citat.* possessor bonæ fidei non facit suos naturales fructus, intelligitur antequam consumat eos bona fide.

Quæres, An si possessor malæ fidei nomen Clericum, & ab Episcopo instituat, debeat ab Ecclesia remoueri? Respondeo, cum Glossa, & Innocentio, & Abbate in c. consultationibus, citato debere, quia possessor malæ fidei fructus non facit suos, *cap. Graui, de restitut. spoliat.* Is porro bona fide

possidet rem, vel patronatum, qui putat absque dubio se esse dominum rei, vel Ecclesiæ patronum, hoc est, qui possidet rem, vel patronatum opinione domini, vel patroni, *vt colligitur ex cap. Si virgo, 34. q. 1. Sic Abbas in cap. consultationibus, citato.* Sed quid de possessore patronatus ambigente de se, sit necne patronus? Quidam distinguunt: aut iudicis auctoritate, & officio, adeptus est possessionem, aut secus, si primo, fructus facit suos: si secundo, nequaquam. Verius tamen est, quod Abbas, & Innocentius in c. consultationibus prædicto, tradiderunt: si possessor est quis auctoritate iudicis, & seruat iuris ordine, tunc bona fide possidet: si vero iudex auctoritatem interposuit non seruat iuris ordine, non possidet bona fide. Idem possessor malæ fidei, siue priuata, siue publica iudicis auctoritate nactus sit possessionem, vt non potest iure nominandi, quia in nominando, publico munere, & officio non fungitur, sed priuato. Hæc enim est causa, cur si Præfeci, & Magistratus legitima auctoritate Præfecturæ possessionem consequantur, rata sint, & firma quæ gerunt, nempe, quia publicum munus, & officium obent. *l. Barbarius, ff. de officio prætor.* pari ratione, quæ sunt ab excommunicato nondum in Ecclesia denuntiato, valent, si ratione publici muneris gesta sint: secus, quæ priuata auctoritate ab eo faciuntur. *Innocentius in cap. Cum dilectus, de consuetudine, & Ioan. Andreas in c. de rescriptis, in sexto, & Abbas in c. consultationibus, num. 8. de iure patronatus.*

Decimo octavo quæritur, An qui possidet patronatum bona fide, nominare & præsentare queat post licentiam contestatam? Hanc quæstionem tractat Glossa in c. Ex literis, de iure patronatus, vbi duas refert sententias: Vnam affirmantem, ob id quod nominatio est quidam fructus iuris patronatus; sed qui possidet bona fide, rem aliquam, fructus colligit etiam lite pendente, donec causa definitur. Altera opinio negat, quam sequitur Glossa. At Panormitanus in cap. Ex literis, num. 7. & 9. sentit nominationem quidem ratam esse & firmam, quia possessor bonæ fidei, fructus iure percipit post licentiam intentatam, & motam: sed nominatum non esse instituendum ab Episcopo, siue ordinario; & institutionem factam non valere pendente lite, donec tota lis, & controuersia dirimatur, eo quod possessor, fructus perceptos, vel æstimationem eorum post licentiam contestatam, si causa cadat, restituere debet. *cap. Graui, de restitut. spoliat.* Quod si institutio lite pendente valeret, postea reuocari non posset.

Decimonono quæritur, Quo modo, vbi plures sunt patroni, Clericum nominare, & præsentare debeant? Respondeo distinguendo: si quidem nominandi, & præsentandi ius singulis condeniat in solidum, hoc est, æque nominare quisque potest: si vero omnibus in communem competat, tunc omnes communiter nominant, hoc est, non vt singuli, sed vt vnus patronus, cuiusmodi est Collegium, Vniuersitas. Quando igitur plures patroni, aut conueniunt omnes, siue maior pars eorum, & is qui nominatur, instituendus est: aut dissentiunt, ita vt vnus nominet vnus, alter alterum, si paria sint nominantium suffragia, præferendus est, qui à Patrono masculino nominatur, si dignus sit, ei, quem femina nominat, quamuis æque dignus, & idoneus. Item præferri debet is qui nominatur à patrono magis de Ecclesia bene merito, si nominati sint æque apti, & idonei. Præterea si patroni in nominando conuenire nequeant, Episcopo, siue ordinario libera facultas est ex nominatis, & paribus alioqui dignitatis instituendi quem ipse maluerit, si id facere absque vlla offensione possit: quod si offensionem aliorum orituram inde crediderit, sua auctoritate potest alium, quem dignum iudicauerit, Ecclesiæ præficere, aut eam alicui alteri commendare, ne illa ob patronorum inter se discordiam careat debito sibi rectore, & ministro.

Vigesimo quæritur, An quando nominandi, & præsentandi ius pluribus personis conuenit, necesse sit, vt rata, & firma sit nominatio, & præsentatio, cõueniat maior pars, habita ratione omnium patronorum: an vero sufficiat

maior pars, habita ratione minoris? Exemplum pono: Quatuor sunt patroni, quorum duo nominant & presentant Titium, tertius Caium, quartus Seium: Titius nominatus à duobus, non habet suffragia maioris partis patronorum omnium, sed maioris respectu habito ad alios patronos nominantes. Respondet Ioannes Andreas in c. Quoniam, de iure patronatus, distinguendo: Aut quatuor patroni nominant communiter, vt Collegium, & tunc requiritur maior pars totius collegii, hoc est, omnium patronorum nominantium: aut nominant, & presentant, vt singuli, & tunc sufficit maior pars, consideratis aliis partibus: Ita vt quotiescunque plures habent ius aliquod faciendi, si habent communiter, vt Collegium, necesse est, vt maior pars collegii conueniat. Si vero habeant, vt singuli, satis est maior pars caeteris partibus. Vnde electio Rectoris ab Scholasticis Academia facta, non est rata, nisi maior pars totius vniuersitatis consenserit: & ideo si in vniuersitate sint centum Scholastici, quorum quinquaginta vnum eligant, & triginta alium, & caeteri item alium, nulla electio eorum valet, quia nulla est facta à maiori parte totius Vniuersitatis. Abbas in cap. Quoniam, num. 13. de iure patronatus.

Vigesimo primo quaeritur, An patroni in nominando, & presentando, simul debeant conuenire, ita vt omnes vocandi sint ad nominandum, an vero aliqui eorum, caeteris minime vocatis, nominare queant? Respondet similiter Ioan. Andr. loco citato distinguendo: Aut hi plures patroni nominant communiter, vt Collegium, & tunc vocandi sunt omnes; alioqui praetermissi, aut neglecti actionem habeant, qua nominationem refutare, & oppugnare possunt, sicut etiam in simili, quando plures sint electores, c. Quod fecit, & c. Bona. de elect. aut nominant, vt singuli, & tunc non est necesse omnes vocare. At Panormitanus in cap. Quoniam praedictato, num. 14. Bartolomaeus secutus in l. omnes populi, ff. de iust. & iure, generatim docet, omnes esse vocandos: alioqui omisi habent ius contra nominationem excipiendi, opponendi, & agendi.

Vigesimo secundo quaeritur, An patronus sua auctoritate vendere queat fructus, vel redditus annos, quos ab Ecclesia percipit? Respondet Innocentius in cap. Praeterea. 2. de iure patronatus distinguendo: Aut sunt certi, & collecti, & hos potest vendere: aut sunt futuri, & incerti, & nequit eos vendere: nam eo ipso quod fructus futuri, aut adhuc è terra pendentes vendit, ad emptorem ius eos exigendi transmittit: ac proinde consequens est, vt ius patronatus vendere videatur, quod videtur absurdum.

Caeterum Hostiensis, reffe Panormitano eodem cap. num. 8. & 9. hanc Innocentii sententiam refellit: quia quisque potest rem futuram, & incertam vendere, qua venditione emptor spem habendi rem futuram emit, sicut cum venditur iactus reus, partus ancillae, vel foetus animalium futurus, vel fructus adhuc ex arbore, vel è terra pendentes, l. si iactum, ff. de actione empti, & venditi, & l. Nec emptio ff. de contrahen. emptio. Vnde Hostiensis concludit, fas esse patrono, tales fructus vendere, & fatetur, in emptorem, ius exigendi fructus transire: quod idem Goffredus reffe Panormitano ante docuerat. Ratio eius: quoniam hiis conditionibus, qui futuri sunt, venditis, necessario ius eos colligendi pariter venditur. Et nihil, inquit, mirum est, si ius patronatus hac ratione vendatur: non enim per se venditur, sed venditioni fructuum accedit, eamque comitatur.

Sed Goffredum, & Hostiensem refutat Panormitanus hac ratione, quia ius percipiendi redditus annuos, potest ad alium transferri, penes venditorem iure patronatus penitus manente. Rector enim Ecclesiae, vel Canonicus, vel alius quilibet beneficiarius, locat, & vendit ad triennium redditus, quos ex sua Ecclesia, Canonica, vel beneficio percipit, manente apud ipsum titulo, vel iure Ecclesiae, vel beneficii. V usufructuarius item vendere potest commodum vsusfructus, reuocato sibi iure vsusfructus, in l. Necessario, §. vlt. ff. de periculo, & commodo rei venditae: ergo potest patronus fructus futuros, & incertos vendere: pe-

nes se iure patronatus manente. Nequit tamen, vt Abbas annotauit, loco citato, alimenta sibi ob inopiam obuentura, alteri vendere: haec enim ipsi tantum patrono tanquam honorifica praemia, & commoda debentur.

C A P. XXII.

De institutionibus Clericorum, qui à patronis ad beneficia nominantur, & offeruntur.

Extat titulus in iure Canonico de Institutionibus. De hac materia Abbas in cap. Auctoritate, num. 5. De institut. Primo quaeritur, Quid in iure, Institutionis nomine veniat intelligendum? Respondeo, concessionem Ecclesiae, seu beneficii auctoritate legitima Episcopi, vel alterius ordinarii factam, non simpliciter cuius Clerico, sed ei qui est à patrono nominatus, & oblatus. Hinc est, vt institutio, reffe Panormitano, differat à confirmatione, & collatione. Siquidem confirmatio est, qua superior electo, vel postulato à Collegio Clericorum, Ecclesiam, vel beneficium donat: Collatio vero, est datio Ecclesiae, vel beneficii legitima superioris auctoritate simpliciter, & libere facta, qua superior beneficium dat Clerico idoneo cui ipse vult. Contra institutio est, qua superior Ecclesiam, vel beneficium concedit Clerico nominato, & oblato à patrono. Quare confirmatio electioni, approbatio postulationi succedit, Institutio nominationi, siue praesentationi à patrono factae: collatio vero fit superioris arbitratu absque vlla electione, vel postulatione à Collegio Clericorum facta, & absque praesentatione, vel nominatione à patrono praemissa. Item, institutio, confirmatio, collatio, ius tribuunt in beneficio: sed electio, nominatio, postulatio nequaquam.

Secundo quaeritur, Ad quemnam pertineat institutio? Respondeo, iure communi ad Episcopos, quorum est instituire Clericos à patronis nominatos in omnibus Ecclesiis, vel beneficiis intra suam ditionem constitutis. cap. ex frequentibus, c. Cum ex iniuncto, de heret. cap. Omnes Basilicae 16. q. 7. Vnde merito Abbas cap. 1. de institut. refellit Ioannem Andream in cap. Cum in cunctis, de electis, & c. Quamquam eod. tit. in sexto. dicentem, collationem, seu institutionem non esse proprium ius episcoporum, quoniam multi alii ius habent conferendi, vel instituendi. Caeterum id habent Episcopi iure communi, reliqui vero non nisi iure speciali. Et hanc potestatem, qua est iurisdictionis, non ordinis, habet Episcopus, statim vt est electus simul, & confirmatus quamuis non consecratus, secus non item, vt superius dixi.

Tercio quaeritur, An in alios cadat potestas instituendi? Respondeo, Generali Episcopi Vicario eam potestatem conuenire, licet ei speciatim non demandetur. cap. Ex frequentibus, de institutio. ac ibi Glossa communi consensu recepta. nimirum, ea est potestas iurisdictionis, & haec Generali Vicario vniuersè committitur, nisi aliquas causas ius excipiat. Eam vero potestatem caeteri Vicarii non accipiunt, nisi expressim delegatam. Obiicies id, quod habetur, cap. vlt. de officio Vicarii in sexto, eum beneficia conferre non posse, nisi id ei fuerit speciatim commissum. Respondeo, cum Glossa & Abbate, in cap. ex frequentibus citato conferre eum quidem non posse, bene tamen instituere: quia instituere est necessitatis, conferre non item: nam is, qui est praesentatus à patrono si dignus fuerit, institui debet. Deinde, collegium Canonicorum, Ecclesia vacante, habet etiam ius instituendi, vt habetur ex c. 1. de institutio. in sexto. Tradit etiam Calderinus consil. 3. Abbas in c. Cum olim, de maiorib. & c. ibi Glossa. & si conferre nequeat beneficia, quae ad collationem solius Episcopi pertinent, cap. 1. Ne sede vacante in sexto, & c. 1. de institutio. in sexto. Caeteris inferioribus Episcopo praefectis, iure communi non conuenit, nisi priuilegio, praescriptione, consuetudine, statuto, donatione, vel aliis modis. Contingit enim interdum, vt Capellania à laico fundetur, ea conditione adiecta, &